

แนวปฏิบัติการรักษาการติดเชื้อในโพรงงาช้างไทย

ฉัตรโชติ ทิตาราม¹ ปฐวี คงขุนเทียน² เฉลิมชาติ สมเกิด¹ วรุตม์ วงศ์กาฬสินธุ์¹ ภูมิศักดิ์ เลาวกุล²
พรสวรรค์ พงษ์โสภานิจิตร¹ ทวีโชค อังควาณิช³ นพวงศ์ ลือวิฑูรเวชกิจ² ตฤยวรรธ สุทธิแพทย์¹
เบญจมาศ บุญศาสตร์¹ และ เทอด เทศประทีป¹

- 1 : คณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50100
- 2 : คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50200
- 3 : ศูนย์อนุรักษ์ช้างไทย สถาบันคชบาลแห่งชาติ องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง 52000

จุดประสงค์ของการศึกษานี้เพื่อทำการแยกประเภทปัญหาของการติดเชื้อในงาช้างและกำหนดแนวทางในการรักษาที่เหมาะสมพร้อมกับประเมินผลการรักษาในแต่ละกลุ่มของงาช้างที่ติดเชื้อในแถบภาคเหนือของประเทศไทย งาช้าง 51 ข้างจากช้างทั้งหมด 33 เชือกได้ถูกจำแนกลักษณะของปัญหาออกได้เป็น 6 กลุ่ม คือ กลุ่มแรก : งาแตกร้าวเข้าถึงภายในโพรงงา กลุ่มที่สอง : งาถูกตัดและเห็นโพรงงา โดยที่ไม่มีรอยแตกหักด้านข้าง กลุ่มที่สาม : งาถูกตัด เห็นเป็นโพรงงาและมีรอยแตกทางด้านข้าง กลุ่มที่สี่ : งามีการแตกหักโดยยังมีเศษของงาเหลืออยู่แต่ไม่ยื่นออกมาจากสันบงาหรือยื่นออกมาบางส่วน กลุ่มที่ห้า : งาหลุดออกทั้งหมด และ กลุ่มที่หก : งาโยกคลอน หรือมีหนองไหลออกมาจากสันบงา ส่วนของการรักษาสามารถทำการแบ่งการรักษาออกได้เป็น 3 แนวทาง คือ ทำการรักษาคลองรากงาร่วมกับการฉีดยาปฏิชีวนะ ทำการถอนงาร่วมกับการฉีดยาปฏิชีวนะ และทำการรักษาด้วยการฉีดยาปฏิชีวนะทางระบบเพียงอย่างเดียวซึ่งช้างส่วนใหญ่ที่มีการติดเชื้อของงาอยู่ในกลุ่มที่ห้าคิดเป็นร้อยละ 43.1 ของงาทั้งหมด โดยมีสาเหตุหลักของปัญหาเกิดจากการถูกตัดงาคิดเป็นร้อยละ 37.3 และมีความสำเร็จทั้งหมดของการรักษาอยู่ที่ร้อยละ 52.9 ซึ่งสามารถพยากรณ์การรักษาว่าได้ผลดีมากในงากลุ่มที่สองและสี่ นอกจากนี้ยังได้ทำการศึกษาทางกายวิภาคศาสตร์ จุลกายวิภาคศาสตร์ของงาช้าง เนื้อเยื่อในโพรงงาช้าง และส่วนของกะโหลกช้างที่เกี่ยวข้องกับงา เพื่อที่จะได้เป็นข้อมูลพื้นฐาน และการประยุกต์ใช้ในการรักษาการติดเชื้อในโพรงงาโดยสามารถเปรียบเทียบกับการรักษาในฟันคนได้ การเก็บตัวอย่างหนองจากโพรงงาช้างก็ยังคงเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อที่จะได้ทราบชนิดของเชื้อแบคทีเรียที่ใช้ออกซิเจนและไม่ใช้ออกซิเจนในการดำรงชีพ นอกจากนี้ยังได้หาความไวของยาปฏิชีวนะของเชื้อแบคทีเรีนั้นๆด้วย